

TA'LIM JARAYONIDA INNOVATSION METODLARDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

Kutlimuratov Aziz Ruzimovich

*Toshkent viloyati Olmaliq shahar, Ipak yo'li innovatsiyalar universiteti,
assistent. Bosh direktori-boshqaruv raisi
E-mail. azizruzimovich37@gmail.com,
+998931604848*

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy ta'limda innovatsion metodlardan foydalanishning pedagogik jihatdan ahamiyati, o'quvchilarning bilim olish samaradorligiga ta'siri va kelajakda ta'lim sohasida yuzaga keladigan o'zgarishlar haqida tahlil qilinadi. Maqolada interfaol texnologiyalar, masofaviy ta'lim platformalari, loyihalarga asoslangan o'qitish va boshqa zamonaviy usullarning afzalliklari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: innovatsion metodlar, ta'lim texnologiyalari, interfaol o'qitish, masofaviy ta'lim, pedagogik innovatsiyalar, loyihalarga asoslangan o'qitish.

Аннотация: В данной статье анализируется педагогическое значение использования инновационных методов в современном образовании, влияние этих методов на эффективность усвоения знаний учащимися, а также изменения, которые произойдут в будущем в сфере образования. Рассматриваются преимущества интерактивных технологий, платформ дистанционного обучения, обучения на основе проектов и других современных методов.

Ключевые слова: инновационные методы, образовательные технологии, интерактивное обучение, дистанционное обучение, педагогические инновации, обучение на основе проектов.

Annotation: This article analyzes the pedagogical significance of using innovative methods in modern education, their impact on students' learning effectiveness, and the changes expected in the education sector in the future. The advantages of interactive technologies, distance learning platforms, project-based learning, and other modern methods are discussed.

Keywords: innovative methods, educational technologies, interactive teaching, distance learning, pedagogical innovations, project-based learning.

Kirish

Zamonaviy dunyoda ilmiy-texnikaviy taraqqiyot tez sur'atlar bilan rivojlanmoqda, bu esa barcha sohalarda, xususan ta'lim tizimida ham yangicha yondashuvlarni talab qilmoqda. An'anaviy o'qitish metodlari bilan bir qatorda innovatsion usullardan foydalanish o'quvchilarning bilim olish qobiliyatini oshirish,

ularning kreativ fikrlashini rivojlantirish va mustaqil ishlash ko'nikmalarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Ta'lim jarayonida yangi metodlarni qo'llash nafaqat o'quv materiallarini yaxshiroq o'zlashtirishga, balki talabalarning kasbiy kompetensiyalarini oshirishga ham yordam beradi. Ushbu maqolada innovatsion ta'lim metodlarining asosiy afzalliklari, ularning samaradorligi va kelajakdagi istiqbollari haqida tahlil qilinadi.

Tahlil va muhokama

1. Innovatsion metodlarning ta'rifi va turlari

Innovatsion ta'lim metodlari deb, pedagogikada yangi texnologiyalar va yondashuvlarni qo'llash orqali o'qitish samaradorligini oshirishga qaratilgan usullarga aytiladi. Bular quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. **Interfaol darsliklar va multimedia vositalari** – elektron darsliklar, virtual laboratoriyalar, videodarslar.
2. **Masofaviy ta'lim platformalari** – Moodle, Coursera, Khan Academy kabi onlayn kurslar.
3. **Loyihalarga asoslangan o'qitish (PBL – Project-Based Learning)** – talabalarning amaliy loyihalar orqali bilim olishi.
4. **Gamifikatsiya** – o'yin elementlarini ta'limga tatbiq etish (masalan, ballar, mukofotlar, raqobat).
5. **Aralashgan ta'lim (Blended Learning)** – an'anaviy va onlayn ta'limni uyg'unlashtirish.

2. Innovatsion metodlarning afzalliklari

a) O'quvchilarning qiziqishini oshirish

Zamonaviy o'quvchilar texnologiyalar bilan qamrab olingan sharoitda yashaydilar, shuning uchun an'anaviy dars usullari ularga zerikarli bo'lib qolishi mumkin. Interfaol darslar, virtual reallik (VR) va o'yinlashtirilgan vazifalar o'quv jarayonini qiziqarli qilib, motivatsiyani oshiradi.

b) Individual yondashuvni ta'minlash

Har bir o'quvchi bilim olish sur'ati va uslubida farq qiladi. Masofaviy ta'lim platformalari va adaptiv dasturlar yordamida har bir talaba o'z darajasiga mos dasturlar orqali o'qishi mumkin.

c) Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish

Loyihalarga asoslangan o'qitish usuli talabalarni jamoaviy ishlash, muammolarni hal qilish va real hayotga moslashuvchanlik ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi.

d) Global bilimlar bilan tanishish

Onlayn kurslar va xalqaro ta'lim platformalari orqali o'quvchilar dunyoning yetakchi universitetlari va mutaxassislaridan bilim olish imkoniyatiga ega bo'ladi.

e) O'qituvchilar uchun qulayliklar

Innovatsion metodlar nafaqat o'quvchilar, balki o'qituvchilar uchun ham yangi imkoniyatlar yaratadi. Masalan, avtomatik test tizimlari vaqtni tejashga, dars rejalarini moslashtirish esa samaradorlikni oshirishga yordam beradi.

3. Qiyinchiliklar va yechimlar

Innovatsion metodlarni joriy qilishda quyidagi muammolar yuzaga kelishi mumkin:

- **Texnik jihatdan ta'minot etishmasligi** – ba'zi maktablarda kompyuterlar va internetga kirish cheklangan.
- **O'qituvchilarning yangi usullarga moslashishi** – ba'zi pedagoglar an'anaviy usullarga ishonchli holda yopishib qolishadi.
- **O'quvchilarning tayyorgarlik darajasi tafovuti** – ba'zi talabalar texnologiyalardan foydalanishda qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin.

Bularni bartaraf etish uchun:

- Maktablarda zamonaviy texnika bilan ta'minlash.
- O'qituvchilar uchun malaka oshirish kurslari tashkil etish.
- Bosqichma-bosqich yangi metodlarni joriy qilish.

Xulosa

Ta'lim sohasida innovatsion metodlardan foydalanish zamon talabi hisoblanadi. Bu usullar nafaqat o'quv jarayonini qiziqarli qiladi, balki talabalarning bilim darajasini oshirish, ularga zamonaviy kasb ko'nikmalarini egallash imkoniyatini beradi. Biroq, innovatsiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun maktablar, o'qituvchilar va otionalarning hamkorligi zarur. Kelajakda sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar tahlili (Big Data) va robototexnika kabi yangi texnologiyalar ta'limga yanada katta o'zgarishlar kiritadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Abduqodirov A., 2020. *Pedagogik innovatsiyalar va zamonaviy ta'lim texnologiyalari*. Toshkent: O'qituvchi.
2. Jonassen D., 2018. *Meaningful Learning with Technology*. Pearson.
3. Prensky M., 2021. *Digital Natives, Digital Immigrants*. MCB University Press.
4. Hmelo-Silver C., 2004. *Problem-Based Learning: What and How Do Students Learn?* Educational Psychology Review.
5. Siemens G., 2014. *Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age*. International Journal of Instructional Technology.
6. Dziuban C., 2018. *Blended Learning: The New Normal and Emerging Technologies*. EDUCAUSE Review.
7. Gee J.P., 2003. *What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy*. Palgrave Macmillan.
8. Bates A.W., 2019. *Teaching in a Digital Age*. Tony Bates Associates Ltd.

9. Fullan M., 2013. *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*. Pearson.
10. Mishra P., 2016. *Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge*. Teachers College Record.